

Segít a komputer

Baleseti adatbank Szegeden

A gombostűtől a komputertig bővült rövid idő alatt a Csongrád megyei szakemberek eszköztára a közlekedési balesetek megelőzésére irányuló küzdelemben. A hagyományos módszer szerint ugyanis az úgynevezett pontterképeken túvel járják meg azokat a helyeket, ahol személyi sérüléssel járó baleset történt. Egy-egy ponton a gombostűk szaporodása, megfelelő intézkedésekre figyelmeztet. A lehető leggyorsabb és az összes körülményeknek megfelelő intézkedések meghozatalában Szegeden ma már nagy teljesítményű elektronikus számítógép is közreműködik. Hatalmas memóriáját — mágneslemezeit, szalagjait — mintegy baleseti adatbankként használják fel az illetékes szakemberek. A baleseti adatok komputeres tárolása, illetve értékelése országosan egyedülálló kezdeményezés: a Csongrád megyei Közlekedézbiztonsági Tanács, valamint a József Attila Tudományegyetem kibernetikai laboratóriuma szoros együttműködésének eredménye.

A régi és az új módszer lényege, miben és hogyan segít a számítógép? Természetesen korábban sem merült ki a baleseti oknyomozó tevékenység a gombostűk kitalálásával. Egy alkalommal ugyanis több mint 100 adatot jegyeztek és jegyeznek fel ma is a baleseti adatlapra, egyebek között a helyszín, az időpont, a személyi adatok, a sérülés mértéke, az útviszonyok és egyebek feltüntetésével. Ha figyelembe vesszük, hogy

a megyében tavaly több mint 800 személyi sérüléses baleset történt, elképzelhető, mennyi adat egybevetése során lehet következtetni arra, hogy egy-egy kritikus ponton, útszakaszon milyen tényezők gyakorisága, más körülményekkel történő egybevetése adhat támpontot a lehelyesebb döntéshez. Ehhez, különösen több éves távlatban sok százezer adatot, tényezőt kellene mérlegelni, nagy számú személyi apparátussal, sok idő- és anyagi ráfordítással, ugyanakkor csak megközelítő pontosságú eredménnyel. Ezzel szemben az egyetem komputere a balesetek havi értékelését egy-két perc alatt — az évi értékelést 15 perc alatt elkészíti —, tévedhetetlenül. A nyert adatokat azután felhasználják országos statisztikai, tudományos kutatási és közvetlen gyakorlati problémák megoldásánál. Ez utóbbi esetben gyakran soron kívül is „rákérdeznék” a komputerre, elsősorban akkor, ha a szakemberek különleges összefüggésekre keresnek választ.

Egy időben olyan vélemény alakult ki a köztudatban, hogy a balesetek zömét fiatalok, illetve olyanok okozzák, akik egy évnél rövidebb ideje vezetnek. Ezzel szemben a komputer pillanatok alatt kiderítette: a megyében is sokkal több bajt okoznak a négy-öt éves jogosítvánnyal rendelkezők, akik azt hiszik, hogy már mindent tudnak, így kevésbé elővigyázatosak. A számítógép kiderítette azt is, hogy tavaly a területen minden negyedik sérüléses bal-

Oszthatatlan felelősség

Azóta, hogy a Móra Tsz-ben elkövetett ominózus sikkasztás kipattant, kap Szeged egy-egy nyaklevest a közvéleménytől. Oktatnak és gúnyolódnak rajtuk a lapok, csipked a rádió, példabeszéd vagyunk szónokoknak. A város egyetlen önrizetes polgára sem örül ennek a kétes népszerűségnek, még akkor sem, ha most hallja először a két enyves kezű asszony nevét, s ha a téeszről sem tud sokkal többet, mint hogy szinte minden esztendőben valamilyen tanácsai támogatásért folyamodik. A mi mérgünk ellenben a legnagyobb, hiszen képletesen szólva, az orrunk előtt történt a dolog, s nem is pillanat műve volt, hanem módszeres fosztogatás, s időben is, kárban is tekintélyes. Ráadásul majdnem minden esztendő megtermi a maga ilyen „szenciációt”. Még alig szoktak le a Londoni körúti nevelőotthon kis lakóinak szemtelen megkárosításáról a példakeresők — máris újra az ország nyelvén vagyunk.

Nem tartom én ezt igazságtalannak, ne tessék úgy venni, de nem vigasztal, hogy hamarosan újabb példákól lesz majd hangos az ország. Csak elgondolkozom a dologon. Először a döbbenet: hogy eshet meg ilyesmii? Ott, ahol mindig szorít a kapca, ott, ahol mindig kevés a pénz, ott, ahol fizetett emberek serege köteles örködni az anyagi ügyek tisztaságát!

A múlt héten azonban gyulladt egy kis lámpás a fejemben. A városi tanács végrehajtó bizottsága a tavalyi ellenőrzések és revíziók tapasztalatait tárgyalta, s a számadás igen sok gyöngeszűnre ráta-pintott. Sok helyen baj van a bizonylati fegyvertartással, nehezen áttekinthető a nyilvántartás, nehézkes az ügyrend, lusta a belső ellenőrzés, meg ilyenek. A kis részekben pedig könnyen megtelepszik a penész, anélkül, hogy látnánk. Hanem legjobban azon döbbentem meg: bizonyos vezetők nem érzik a felelősségüket a rájuk bízott pénzért, vagyonért. Mert bizony, amikor rájuk olvasták az intézmény pénzgazdálkodásának hibáit, vagyonezelésének g. Jngeségeit — mintha legyet kergetnének el az orrukról, ilyenfajta válaszokat adtak: „Az én dolgom az intézet vezetése, társadalmi és politikai képvisellete, művészi irányítása, pedagógiai szellemének meghatározása stb., nem pedig a liszt és a cukor mérlegelése, a pénz havonkénti átszámolása, a konyha ellenőrzése... Én az intézmény általános feladataiért vagyok felelős, emellett nincs időm krajcáros belégekke, és különben sem értek hozzá... Azért vannak itt közgazdászok, könyvelők, pénztárosok, raktárosok...” És majdnem igazuk van ezeknek az embereknek. Csak egy apró tévedés csúszott a logikájukba — nevezetesen: ők az egész intézményért, az egész gazdálkodásért egyetemesen felelő-

sek! E felelősségi körből nem lehet albertbe adni semmit! Mondta is valaki a vitában: „De hiszen az intézményvezető aláírása ott van a papírokon! Engedélyezte, jóváhagyta, engedte kifizetni, hagyta selejtezni, nem vette észre, hogy ötven pala-csintához, sok tíz kiló liszt, negyven ember nem eszik meg vacsorára négyyszáz tojást...” A társadalom nem érheti be azzal, hogy egyébként tisztakezűek és nem egy fillér, sem egy méter vászon személyes hasznuk nem volt nagyvonalúságukból, mert a kár akkor is kár! S bárhol legyen valaki gazda, felelős, nemcsak arra kell ügyelni, ami a kirakatban van. Ezt különben a bíróságok is így mérlegelik, s nemcsak azt büntetik, aki lop, sikkaszt, hanem azt is, akinek kötelelességmentesítése azt lehetővé tették.

Van aztán egy másik szépségflastrom is, amit ilyenkor fölragasztanak. Ismerős szöveg: „Bizalom nélkül nem lehet vezetni! Becsületes embernek ismertem, nem föltételezhettem róla! Évek óta együtt dolgoztunk, ha nem adják a kezembe a hamis papírokat, el sem hiszem róla... Hát már senkiben sem bízhat az ember? Mindent maga csináljon?” Csakhogy ez a tiráda is szánta. Egyrészt, mert minden első lapást, sikkasztást előzőleg „becsületes” ember követ el; másrészt mert az ellenőrzés kötelességét nem azért írták elő, mintha eleve két kategóriába osztanánk az embereket: ellenőrzendőkre és becstelensékre. Nálunk, sajnos, sokan fázna az attól, hogy minden gyanú fölül álló munkatársak ügyvitelét ellenőrző szemmel áttekinthető időnként. Mintha ez azt jelentené, hogy kételkedünk az emberek tisztességében. Sem logikailag, sem érzelmileg nem tartható ez az álhumanizmus, mert először is mindenki tudja, aki olyan helyen dolgozik, hogy munkája természete miatt — akár csak véletlen tévedések korrigálása érdekében is! — ellenőrzése természetes; másrészt az ellenőrzéstől csak az fél, aki tilosban jár. Igenis ismerik embereket, akik büszkén, öntudattal emlegetik, hogy kényes munkájában száz revizor húsz ellenőrzése sem talált semmi hibát. Ez az ő tisztességük, becstelenségük, megbízhatóságuk próbája és igazolása, ami fölér minden kitüntetéssel vagy jutalommal.

Száz szónak is egy a vége: a vezetői felelősség egyetemes és oszthatatlan, egyaránt kiterjed egy vállalat, intézmény munkájának szervezésére, az emberekkel való törődésre, a munkakörülményekre építg, mint a társadalmi tulajdon védelmére és ésszerű, gazdaságos felhasználására. Aláírni, engedélyezni csak egy tollvonás, ha nem gondoljuk át a papír tartalmát. De a felelősség minden aláírásért egyforma.

SZ. SIMON ISTVÁN

Szovjet kitüntetést kaptak A szocialista munkaverseny győztesei

Első munkahelyéhez, a mai DÉLÉP-hez mindaddig hi maradt Pataki József ács: egy híján harminc esztendeje, hogy ott dolgozik. Így hát ismeri a szocialista magyar építőipar „hős-korát”, s párhuzamot tud vonni a hajdani, s a mai lakásépítkezés között. Már az első szegedi bérházak építésén dolgozott: mosolygva emlékszik vissza, hogy például 1953-ban egy évig „bütyköltek” harminc lakás elkészítésén. Ma ennek sokszorosa a cél. Ő és társai a lakótelepi házak beton alapzatát készítik, az úgynevezett zsaluzást végzik.

Társaiból 1960-ban munkabrigádot alakított. Csak később vetődött fel bennük: kapcsolódjanak be a szocialista brigádok mozgalmába. Akkor vették fel a Gagarin nevet. Nyolc év telt el a brigád megalakulásától addig, amíg 1968-ban mondták maguknak a szocialista címet. Azóta viszntrincs megállás: évről évre jobb eredményt érnek el, s tavaly már a Vállalat Kiváló Brigádja címet is elnyerték. Mindezt annak köszönhetik, hogy évek óta nagyon megválogatják, kit fogadjanak maguk közé. Vándormadarakra nincs szükségük, így azután a fluktuáció szinte ismeretlen a brigádban, viszont sok kiváló dolgozóval büszkélkedhetnek: eddig nyolcan kapták meg ezt a kitüntetést. Természetesen köztük van a brigád vezetője is, aki most újabb elismerésben részesült: elnyerte a munkaverseny élenjárójának adományozott szovjet kitüntetését.

Pataki József

Kakuszi József

minden korosztályból akadnak benne munkások, ennek ellenére jó az összhang. A brigád tagjai közösen dolgoznak a kommunista műszakokban, ott vannak a társadalmi munkában, így azután nem lehet csodálkozni azon, hogy megalakulásukat követő évben már elnyerték a szocialista címet, ezt ezüst-, bronz-, majd két aranykoszorús brigádkitüntetés követte, az elmúlt évben pedig megkapták a Vállalat Kiváló Brigádja címet. Működésük alatt hozzatölvelegesen 13 ezer lakáshoz elegendő panelt gyártottak. Ő: készítettek például az előregyártott elemeket a 18 emeletes újszegedi magasházhoz, de Szegeden kívül Szentereen, Csongrádon, Pétercsabán és Szolnokon is szereltek össze lakóházakat a Lenin brigád által gyártott panelekből.

A brigád vezetője, Kakuszi József egy évtizede a vállalat dolgozója. Akárcsak

társai, ő is univerzális ember, hiszen tanult szakmája a nehézség- és darukezelés mellett jól ért a betonozáshoz és a vasszereléshez is, amelyre napi munkájuk során nagy szükség van. A brigádkitüntetések mellett eddig egy saját kitüntetéssel dicsekedhetett: 1975-ben kiváló dolgozó lett. Emellett kaptak meg a közelmúltban „A szocialista munkaverseny 1977. évi győztese” elnevezésű szovjet kitüntetését.

Húsz tagja van — közülük tizenketten nők — a Lenin nevet viselő szocialista brigádnak, a DÉLÉP házigyárában. A kollektívában — amelyből tizennyolcan a törzsáldához tartoznak — negyven év az átlagéletkor,

Május 9-től A béke és barátság hónapja Klubbeszélgetésektől a vitafórumokig

A hagyományokhoz híven az idén is megrendezi az Országos Béketanács és a Hazafias Népfront a társadalmi szervezetek közreműködésével a béke és barátság hónapját május 9. és június 9. között.

A rendezvénytartó előkészületeiről tartott koordinációs értekezletet tegnap, hétfőn a népfront megyei elnöksége a megyei bizottság tanácskozásonként. Dr. Szilágyi Júlia, a megyei Béke és Barátsági Bizottság elnöke a békehónap politikai jelentőségéről, céljáról beszélt.

Május 9-e a faszizmuson aratott győzelem napja. Ennek a történelmi eseménynek méltó megünneplése,

hogy éppen ezen a napon kezdődik a béke és barátság hónapja. A világ békeszerető népeinek — a Szovjetunióval az élen — együtt kell visszaháborítani a háborúra uszító eröket, a neutronbomba fenyegető veszélyét. Nekünk magyaroknak is tudnunk kell, hogy hosszú küzdelem az enyhülésért folytatott harc, amely mindennapjainkat is átfogja. Az imperializmus a fegyverkezés fokozásával mérgezi a nemzetközi légkört. A béke, az enyhülés érdekében mozgósítani kell a közvéleményt, hogy minden egyes ember állást foglaljon a katonai leszerelés, az enyhülés kérdésében. Az európai biztonság érdekében a földréz minden országának össze kell fognia, ezt a törekvést félmjelzi a helsinki értekezlet és a belgrádi találkozó is. A világbéke minden nép érdeke, ezért támogatjuk a függetlenségükért, szabadságukért küzdő népek harcát is. Együttérzünk Vietnámmal, Laosz, Korea népeivel, és szemben állunk minden akcióval, amely más népek ellen irányul.

Az idei rendezvényeken hangot kap az is, hogy ebben az évben harmincéves a ra,

Ülésezett az országgyűlés külügyi bizottsága

Hétfőn Gyenes András elnökletével ülést tartott az országgyűlés külügyi bizottsága. A bizottság meghallgatta Pujá Frigyes külügyminiszter beszámolóját a nemzet-

közi helyzetről, és a kormány külpolitikai tevékenységéről. Ezt követően a képviselők megvitaták, majd elfogadták a bizottság ideai munkatervét.